

Op reis of blijven liggen?

Verslag van de eerste lezing van Ko Veltman op 28 september 2014.

Stel u bent een ringslang. Niet eenvoudig voor veel mensen, dat is waar, maar stel. Dan bent u voornamelijk bezig met twee dingen. Waar vind ik wat te happen en waar zit er eentje voor seks? Nou bevindt u zich op een plek waar niet zoveel ruimte is en voornamelijk familie aanwezig is. Dat is zo gekomen omdat er rondom u heel veel mensen aanwezig zijn die langsrijden met de fiets of een huis hebben gebouwd of een parkeerplaats aangelegd of ..... enzovoorts. U snapt het wel. Nou heeft u op de slangenschool geleerd dat u beter geen seks kunt hebben met de familie, want daar komen ongelukkige kindertjes van en het mag niet van de slangenpolitie. En het eten is zojuist weggekaapt door die broer van u. Wat te doen, denkt u met die eenvoudige slangenhersens van u. Die vliegende beesten hebben het maar makkelijk, peinst u ook nog. Die zweven gewoon ergens overheen. Nou heeft u door een raam een man gezien die plaatjes vertoonde over Ecologische Verbindingszones, het Ecolint en meer van die saaie termen. Maar toen u die man hoorde praten, Ko Veltman, de insectenman van Artis, u kon de mensentaal best een beetje volgen, bleek die met zijn praatje hoop te verkondigen. Hij zei dat het ecolint via het water, maar ook via het groen, langs Klein Dantzig liep. Daar is misschien dan wel eventueel hopelijk iets te eten. Hij zei ook dat ze in Europa afspraken gemaakt hebben met een plan (Natura 2000) om allerlei gescheiden natuurterreinen met elkaar te verbinden zodat er gereisd kan worden via die paden naar andere landen. Kijk, zoiets opent ringslangvergezichten. U kunt dus gaan reizen naar verre landen. Of niet natuurlijk. U kunt ook thuisblijven en uw tijd uitliggen als ringslang zijnde. Liggen is immers ook best aantrekkelijk. Soms. Maar als u energie heeft en nieuwsgierig bent, dan gaat u er op uit. Een slang die iets meemaakt die heeft geleefd. Of niet soms?

Er waren niet zoveel bezoekers bij de lezing van Co. Ik heb er maar 11 geteld. Dat was niet terecht, want het was beslist interessant. Hij hield het tempo er goed in met zijn praatje. Naar mijn smaak was dat soms iets te snel om het allemaal goed tot je te laten doordringen.

Voetafdruk

Wij mensen, zei hij, laten onze sporen op het landschap van deze aarde achter doordat we akkers aanleggen waarop we ons voedsel verbouwen, wegen trekken of kantoren, parkeerplaatsen en nog een heleboel andere dingen bouwen. We verbruiken de natuurlijke bronnen van energie, we laten afval achter en maken lawaai. Een heleboel van die zaken kun je samenvatten in de Ecologische voetafdruk. Op die manier kun je er getallen aan verbinden. Zo kun je immers beter duidelijk maken dat er leefgebied voor allerlei andere schepsels dan mensen verloren gaat. Zoveel verloren dat het hinderlijk en zelfs soms bedreigend wordt voor mensen. Denk maar aan vervuiling of erosie. Daarom is het belangrijk en ook best heel boeiend om de grotere gedachten achter natuurherstel een beetje te leren kennen. Het plan dat dit verwoordt heet Natura 2000 en gaat over 850.000 vierkante km aan oppervlakte in Europa.

Natura 2000

heeft als doel om in 2020 het verlies van soorten te hebben gestopt en wat er is, te behouden. Dat gaat niet lukken, verkondigde Co. Het plan in Nederland was om in 2013 alle 162 gebieden die onder de natuurbescherming vallen van een plan te voorzien hoe ze zullen worden bijgehouden. Is ook niet gelukt. Maar de huidige staatssecretaris Dijkzema doet er in ieder geval meer aan dan de vorige, die het

allemaal maar overdreven vond. Het plan was zelfs om allerlei corridors aan te leggen tussen de vele beschermde gebieden in Europa. Dat kan door ecoducten te bouwen, vistrappen aan te leggen, buizen onder wegen door te trekken, door stukken land op te kopen en die van geschikte beplanting te voorzien en door wetten en regelingen te ontwerpen die bijvoorbeeld verhinderen dat er in die gebieden gebouwd wordt of naar olie geboord. Dieren hebben rust nodig om hun nest te bouwen en voedsel te vergaren. Anders mislukt de voortplanting. Vliegende dieren kunnen gemakkelijker reizen en een hindernis oversteken dan bijvoorbeeld kruipende. Je moet ook een grote variatie van doorsteekjes maken. Planten reizen niet, maar hun zaden wel. En ook zij krijgen te maken met blokkades. Zij hebben baat bij stroken land waar ze kunnen groeien. Sommige hebben bosgebied nodig, anderen juist open terrein. Heide is van dat laatste een voorbeeld. Dan moet je soms bomen kappen om dergelijke organismen een kans te geven.

Het kan gebeuren dat een van die maatregelen strijdig is met andere plannen. IJburg is daar een voorbeeld van. Men wilde bouwen op een plek die als waardevol voor de natuur werd gezien. In dat geval legde men een natuurgebied aan op een andere plek om toch voldoende natuurterrein over te houden. Almere wil buiten de dijken in het water gaan bouwen. Daar komt dezelfde problematiek om de hoek kijken. Geld is een probleem. Altijd is er tekort. Daardoor wordt wat is afgesproken aan onderhoud niet uitgevoerd. En ook water kan een beschermd gebied zijn en wat de visserij belemmert of de luchtvaart, doordat er boven bepaalde stukken niet mag worden gevlogen.

Van alle plannen die voortkwamen uit Natura 2000 (Het Europees parlement is toch ergens goed voor) is er al veel uitgevoerd en vaak succesvol gebleken. Co noemde bijvoorbeeld de Franse Kamp bij station Bussum-zuid. Maar ook liet hij zien dat er allerlei tegengestelde meningen bestaan binnen de wereld van de natuurbeschermers. Ga je de Oostvaardersplassen met de Veluwe verbinden, dan krijg je te maken met de ene groep die vindt dat je een teveel aan dieren moet afschieten, zoals op de Veluwe gebeurt en de beheerders van de Oostvaardersplassen die van mening zijn dat degenen die het niet redden vanzelf dood moeten gaan.

Ik doe het verhaal van Co tekort door er zo weinig over te vertellen. Hij gaf veel voorbeelden van voornemens die wel of niet waren gelukt en waarom dat in de toekomst niet anders zal verlopen. Jammer dat je er niet bij was. Daardoor is er ook flink wat taart overgebleven.

Hans van Beek